

СУБЖАНРОВА ПАРАДИГМА ЯПОНСЬКОГО КАЗКОВОГО ЕПОСУ

Статтю присвячено питанню дослідження жанрової природи японського казкового епосу, зокрема проблемі його внутрішньожанрового розмежування. Простежено основні класифікаційні підходи до вивчення субжанрової парадигми японської казкової прози у студіях японських казкознавців та вітчизняних орієнталістів у діахронії та синхронії.

Ключові слова: фольклор, епос, народна казка, класифікація, жанр, субжанр.

З усіх фольклорних жанрів, етнографічних відомостей та історичних артефактів саме народний епос є найпоказовішим, найвиразнішим джерелом для розуміння етноментальності народу, його світоглядних засад та національної самості. Усвідомлення ученими-гуманітаріями цінності уснословесного епічного матеріалу для досліджень генези людства, єдності і розбіжності психічних процесів різних етносів, тотожності й унікальності побутових форм і релігійних уявлень, що зникли з життя, але збереглися у фольклорі, вплинуло на розвиток фольклористики як науки і спричинило її світовий поступ: здебільшого казкова проза стала наріжним каменем для формування фольклористичних концепцій і шкіл.

Чималу роль у розвитку світової фольклористики відіграли праці й українських учених: Р. Волкова [2]; В. Гнатюка [4]; М. Грушевського [5]; М. Драгоманова [7]; М. Костомарова [10]; П. Куліша [11]; О. Потебні [13]; І. Рудченка [14]; І. Франка [16]; П. Чубинського [18] та ін. Спільною рисою казкознавчих розвідок усіх дослідників цього феномену в Україні і за її межами є акцентація на архаїчності жанру, тісному зв'язку з міфологічним світоглядом, а відтак – політеїстичними віруваннями, календарними і родинними обрядами, подібності сюжетів і мотивів казок різних народів світу, потрактування фольклорного надбання кожного етносу як джерела до розуміння особливих рис нації.

Японська народна казкова проза, зокрема її жанрове параметрування, ще не стала предметом спеціальних студій у вітчизняній гуманітаристиці, тому потребує спеціального вивчення, що і становить **актуальність дослідження**, водночас – і його новизну. Тож за **об'єкт** аналізу обрано казковий епос Японії, **предметом** же є її субжанрова парадигма, тобто типологія різновидів народних текстів жанрового феномену казки, об'єднаних певними спільними рисами. Проведене дослідження передбачає інтеграцію наукових **методів**, з-посеред яких основними є історіографічний, описово-аналітичний, типологічно-порівняльний та текстурально-аналітичний та текстологічний.

Неоціненними для вивчення японської казкової традиції стали роботи сучасних вітчизняних казкознавців, чії студії доводять самотність та своєрідність етнічних фольклорних традицій. Наукові студії Л. Дунаєвської [8] зосереджені на вивченні

генези сюжетів, образів та мотивів української народної казки в контексті світоглядних, естетичних та етнічних традицій. Акцентується увага на розвитку архетипного мислення українців та простежується художня система казки на тлі світового міфологічного епосу. В. Давидюк досліджує казку, залучаючи археологічні артефакти [6]. О. Івановська аналізує рефлексії прадавньої звичаєво-правової культури у казкових зразках [9]. Етноестетична домінанта фольклорного явища як визначальний критерій у категоріальній опозиції «універсальне/національне» стала предметом розвідок Я. Гарасима [3].

Однак, як зазначає Лідія Дунаєвська, «в усіх наукових висновках про народну прозу головною ідеєю залишається незаперечна істина: в основі її фантастики – первісне міфологічне мислення. Визначення природи цього мислення, його еволюції в процесі формування класичних моделей оповідних жанрів є необхідною умовою дослідження народної прози» [8, с.17].

І японський народний казковий епос не становить винятку з цієї точки зору, оскільки високою мірою демонструє виразний міфологізм фантастичних утворів на рівнях образів, мотивів і символіки. Різноманітні зразки казкового матеріалу Японії виявляють симбіоз, з одного боку, самобутніх мотивів і образів, з іншого – абсорбацію японською казковою традицією елементів казкового епосу народів інших країн (зокрема Китаю, Кореї, Індії, Індонезії, Давньої Греції, Скандинавії, Західної Європи), що жодним чином не нівелювало етноспецифіку японської казки, яка не втратила своєї самобутності і залишилась сама собою [12].

Історія збирання та дослідження японської народної казки надзвичайно тривала – понад 1000 років.

Предтечі казкових текстів містять фіксовані твори ще VIII ст. – епохи Нара (710-794 рр.), зокрема «Записи давніх діянь» («Коджікі», 古事記; 712 р.) [22] та «Аннали Японії» («Ніхоншюкі», 日本書紀; 720 р.) [24].

У IX-X ст. з'являються писемні зразки – казкові моногатарі (作り物語, *цукурі-мо-ногатарі*). Найстарішою пам'яткою, написаною японською абеткою каною, вважається «Повість про бамбукоруба» («Такеторі моногатарі», 竹取物語) – епічний твір періоду Хей'ан невідомого авторства із казковим сюжетом про чарівну панночку Кагюя, базований на усній словесності стародавньої Японії [25].

Приблизно на початку XII ст. був створений 31-томний звід японських, індійських та китайських оповідей «Повість про часи, що вже минули» («Конджяку моногатарі шю», 今昔物語集). Жанровий спектр цього збірника досить широкий: він містить у собі буддійські легенди, чарівні казки, оповідання, анекдоти. У першій половині XIII ст. з'явилася також подібна книга «Оповіді, зібрані в Уджі» («Уджі шюі моногатарі», 宇治拾遺物語). Ці літературні пам'ятки є справжньою скарбницею сюжетів: приміром, казка «Щаслива соломинка» зустрічається в обох цих збірниках і належить до числа найвідоміших.

На початку XVIII ст. з'явився збірник «Отогідзоші» («Нічні розповіді»), до складу якого ввійшли 23 оповіді різних жанрів, переважно чарівні казки («Хлопчик-мізинчик», «Урашіма-Таро», «Таро Лежень» та ін.). На думку російської дослідниці японської словесності В. Маркової, створені вони були приблизно у XV чи XVI ст. [19].

В XIX-XX ст. збирання та публікування народних казок в Японії набуло значного поширення. Протягом 1958-62 років у Токіо було видано 42 томи «Народних казок Японії» («Ніхон-но мінва»). У 1962 році вийшов друком збірник «Народні казки» («Мінвасен»). Поглибилась також увага до аналізу казкової прози.

«Батькові японської фольклористики» Янагіта Куніо належать численні збірники японської народної прози (приміром, «Тона моногатарі») та праці в галузі дослідження японського фольклору. Він здійснив одну з перших класифікацій японських казок. Янагіта Куніо зазначав, що, створюючи свою класифікацію, він спирався на розроблену Аарне і Томпсоном. Однак при цьому науковець вказував на необхідність враховувати особливості японської казки. Мотивував дослідник це тим, що казки виникають із міфів, і поступово, відкидаючи одні риси і набуваючи інших, перетворюються на казку, зберігаючи колорит, властивий саме тому народу, з міфології якого вони виникли. Таким чином, Янагіта Куніо виділяє лише два великі жанрові різновиди японських казок: 1) із завершеною структурою (власне казки) – цей жанровий різновид містить мотиви чарівного народження, чарівного шлюбу (чарівних наречених), пригоди двох братів (сестер), тварин-помічників, сили слова, сили розуму, подолання труднощів тощо; 2) із незавершеною структурою – до цієї категорії дослідник відносить анекдотичні казки, казки про привидів та мотив пасербиці (пасинка) [21; с.270-271].

Видатний японський фольклорист Секі Кейго, упорядник одного з найвідоміших збірників японських казок «Збірник народних казок Японії» – («日本昔話集成», «Ніхон мукаші-банаші шюсей»; 1957 р.) у 3 томах, також запропонував власну класифікацію жанрових різновидів казки. Він розрізняє казки: 1) про тварин; 2) власне казки, до яких належать мотиви чудесного народження, чудесних наречених, двох братів (сестер), пасербиці (пасинка), переходу в інший світ, тварин-помічників тощо; 3) анекдотичні; 4) без закінчення; 5) решта [23; с.272-275].

Варто звернути увагу на останній пункт класифікації, який відсутній у роботах переважної більшості дослідників казок – на «решту казок». Сюди автор класифікації відносить ті оповіді, які за своїми ознаками знаходяться між легендою та казкою, а також ті, у яких важко провести межу між казкою та буддійською казкою-притчею сецува, і які не можливо зарахувати до зазначених вище категорій.

Окрім того, вчений прослідкував побутування та ритуальну основу японських казок. Він зазначав, що казку розповідали перед посадкою рису чи після збору врожаю, щоб отримати прихильність богів родючості. С. Кейго наголошує, що навіть у сучасному суспільстві казка зберігає ритуальне значення у мисливській практиці на рівні вірувань у допомогу бога мисливства на полюванні в разі нарації казкового тексту в мисливському курені. За народними уявленнями, боги люблять гарну казку так само, як і люди.

Окрім зазначених вище класифікацій, запропонованих японськими вченими-фольклористами, не можна оминати увагою і поділ японських казок, запропонований видатним російським японістом В. Мендріним у його передмові до збірки казок, укладеної Садзанами Санджін, де він пропонує таку класифікацію [15; с.7-15]:

1. Міфічні казки (такі як «Восьмиголовий змій», «Заець і крокодили» та ін.). На думку дослідника, казки цієї групи відображають певні моменти японської міфології.

Деякі міфи, що фігурують у цих оповідях, передаються так, як вони записані у найдавніших літературних пам'ятках Японії, – «Коджікі» та «Ніхонгі».

2. Легендарно-історичні казки («Момотаро», «Іссумбоші», «Ушівакамару» тощо). До цієї групи дослідник відносить казки, в яких відображаються події, що відбувалися насправді, однак без подробиць чи імен. Так, Мендрін зазначає, що у житті того часу головне місце посідала боротьба із сусідами. «Викрадання жінок, розкрадання майна, і, ймовірно, навіть людожерство були занадто значними фактами, щоб народна пам'ять могла про них зовсім забути». Ці події знайшли своє відображення в казках у мотивах боротьби з інфернальними персонажами – образами категорії злотворців.

3. Релігійно-етичні казки («Помста краба», «Качі-качі яма», «Дід Ханасака», «Дзеркало Мацуяма» та ін.). До цієї групи належать казки, що не мають нічого спільного з міфологією чи історією і які стосуються виключно внутрішнього духовного життя людини, її світобачення. У цих казках відображаються моральні принципи, за якими живе народ.

4. Казки без певного визначеного характеру («Кобуторі», «Щасливий чайник» та «Урашіма Таро»). Дослідник стверджує, що казки цієї групи – це просто легенди, створені з певного приводу.

Однак варто зазначити, що Мендрін відштовхувався не від структури та формул казки, функцій казкового тексту чи персонажів, а вдався до етико-історичних принципів поділу, керуючись тим, що відображається в казці, – міфологія, релігійні переконання чи історичні події тощо. Тож, незважаючи на свою новизну, така класифікація не може не викликати певних зауважень. Приміром, в усіх чотирьох типах, виділених дослідником, наявні казки, які можна віднести до чарівних. Це і «Восьмиголовий змії» із категорії міфічних казок, і «Момотаро» та «Іссумбоші» з легендарно-історичних, і «Дід Ханасака» з релігійно-етичних, і «Урашіма Таро» з останньої категорії без визначеного характеру.

Сучасні українські сходознавці І. Бондаренко та Ю. Осадча у своїй хрестоматії «Японська література» [20; с.18-19] вказують на загальноприйняту в японській науці внутрішньожанрову класифікацію казкової прози, за якою розмежовуються субжанрові різновиди народної казки (昔話, むかしばなし – «стародавній розповіді»), що передбачає насамперед виокремлення двох основних груп:

1. «великі» казки – загальнонаціональні, відомі всім японцям ще з раннього дитинства;

2. регіональні казки, характерні для того чи іншого регіону країни, а тому відомі лише вихідцям із цих регіонів та фахівцям.

Самі науковці виділяють також типові художні й мовностилістичні особливості деяких японських регіональних казок:

- Кіото – давня столиця країни, місце проживання імператорської родини, японських аристократів, а тому й казки цього регіону витончено-романтичні, шляхетні.

- Осака – місто купців, лихварів, майстрів. Через це й казки тут, зазвичай, веселі, лукаві, насичені гумором.

- Для Окінави характерні казки про море, риб, морських страхіть тощо. Суттєвий вплив на місцеву культуру мав Китай, а тому серед тварин, які населяють окінавські казки, часто трапляються тигри, слони, тобто тварини, які проживають на материку.

• На Хоккайдо з його суворим кліматом, частими морозами взимку, снігами та завірюхами переважають казки-напуття, казки-застереження.

За жанровими особливостями (насамперед – змістом, характером персонажів, ідейною спрямованістю) японська казка має такі різновиди:

1. わらいばなし (*варай-банаши*; 笑い話 – «смійні казки») – гумористичні, потішні, веселі казки про дурнів, хитрунів, брехунів та ін..

2. おばけばなし (*обаке-банаши*; お化け話; お化け – «перевертень») – страхітливі казки про привидів, таємниче зникнення людей, нічні пригоди на гірській стежині, покинутий і забутий храм тощо.

3. ふさぎばなし (*фусагі-банаши*; 塞ぎ話; 塞ぐ – «закривати», «заповнювати» (час, дозвілля тощо), тобто цікаві казки про різні дива, незвичні речі, події. Досить часто це оригінальні емоційні казки-застереження, що споріднює їх із буддійськими легендами-притчами *сецува*. Деякі учені називають цей піджанр ще *ототі-банаши* – розважальні казки.

4. ちえのあるはなし (чіе-но ару ханаши; 知恵 – «розум», «кмітливість») – дидактичні казки виховного спрямування.

5. ひこいちばなし (*хіко-ічі банаши*; 彦一 – «славний хлопець») – казки про героїв та їх вчинки, варті наслідування. Також цей різновид казок називають іще *えらいひとのおはなし* (ерайхіто-но о-ханаши; 偉い人のお話 – «казки про великих людей»).

6. どうぶつのはなし (*добуцу-но ханаши*; 動物のはなし), тобто казки про звірів, переважно дидактичного спрямування з урахуванням як позитивних, так і негативних рис окремих тварин, їх вад тощо.

В основу такої класифікації покладені насамперед зміст, характер героїв та ідейна спрямованість казкових текстів. Окрім зазначених шести головних жанрових різновидів народних казок, японські фахівці виділяють також декілька їх специфічних «піджанрів», зокрема:

1. とんりのじさんのはなし (*тонарі-но джісан-но ханаши*; 隣の持参の話 – «принесені сусідами розповіді») – побутові казки за різними сюжетами соціальної спрямованості, що споріднює їх із жанром «народних сказань».

2. けいしきばなし (*кейшікі-банаши*; 形式話 – від «зовнішній вигляд») – своєрідні казки-жарти, зачини без кінця, еліпси, відмовки. 形式話 казки умовно поділяють на дві групи: *ながいはなし* (*нагай-ханаши*; 長い話 – довгі казки) та *みじかいはなし* (мі-джікай-ханаши; 短い話 – короткі казки) [20; с.20].

У вітчизняному казкознавстві найуживанішою є класифікація, за якою розрізняють казки чарівні, соціально-побутові та про тварин.

Вивчення зразків японського казкового епосу дає підстави стверджувати, що загалом японський казковий матеріал підлягає розмежуванню за таким самим принципом (чарівні, соціально-побутові та казки про тварин), однак містить піджанр, не властивий загалом українським народним казкам. Це «казки легендарного типу», які поєднують в собі ознаки як казкової, так і легендарної прози, на чому акцентує О. Асадчих у передмові до навчального посібника **«Народний епос «країни сходу сонця»**: «Колізія у цій казці ... має логіку причинно-наслідкову – вона виникає на ідеї порушення героєм заборони оволодіння сакральними знаннями: тільки

посвяченим дано знати справжню суть надприродної істоти. Імагінативна схема дійсності, відображена в таких сюжетах, ґрунтується на латентності мети. <...> Характерною рисою японських казок цієї групи є відсутність щасливої розв'язки, що ще більше зближує їх із легендою» [1; с.14]. Аналізуючи проблеми розмежування казки й легенди, Лідія Дунаєвська зазначає, що «явище подібності генеалогічного зв'язку в оповіді спонукає до висновку, що казка в тій формі, в якій вона дійшла до нас, може розглядатися як форма якогось іншого художнього мислення, ніж легенда, що легенда завдяки своїй «логічній» структурі зв'язку мотивів – це явище пізніше, ніж казка. Вона належить до періоду міфу розвинутого» [8; с.22]. Казка має установку на вигадку, легенда – навпаки, на ймовірність; якщо у казковій прозі, як правило, добро перемагає зло, то в легендах така тенденція не простежується, що ми можемо помітити і в ряді японських казок, зокрема «Ставок Залиш», «Вітри й дівтора», «Сон геджя», «Риба-наречена», «Журавка», «Як баба перетворилась на мале дитинча», «Небесний ланцюг», «Як собака перетворився на чайник», «Дивовижний барабан», «Ловець качок Гомбей», «Казка про Урасима Таро», «Як сосна кашляла», «Кагуя-хіме – діва місячного саява», «Сніговиця» та ін.

Характерною рисою цих, як і переважної більшості інших японських народних казок, є їхня глибока міфологічна закоріненість.

Мотивом деяких із них є покарання героя через порушення ним табу. Табу (від полінезійського слова *tapu* або *tabu* – *заборона*) як система заборонних приписів на здійснення певних дій (використання якихось предметів, вимовляння слів тощо), порушення яких карається надприродними силами, виникла і сформувалася на соціальній, магічній і релігійній основі ще в період первісного суспільства (сам термін було введено до соціології Джеймсом Джорджем Фрезером, який першим звів докупи усі факти, що мали стосунок до табу [17; с.188-250]). На думку Фрезера, слово табу утворилося від дієслова «та» (відмічати) і прислівника підсилення «ри», що разом означає буквально «цілком виокремлений, відмічений». Звичайне значення слова – «священний», що вказує на зв'язок предмета з богами, віддалення від звичних занять, виключну належність чогось особам чи предметам, шанованим як священні, інколи – «об'єкт обітниць». Такими в японському казковому матеріалі є сюжети «Ставок Залиш», «Риба-наречена», «Журавка», «Казка про Урашіма Таро», «Сніговиця» та ін.

Отже, підсумовуючи, варто взяти до уваги, що всі класифікації так чи інакше передбачають виокремлення трьох основних типів казки (чарівна, казка про тварин і соціально-побутова), тож такий поділ можна вважати найпростішим і базовим, з урахуванням специфічного різновиду японської казкової прози – казки легендарного типу – брати його за основу при дослідженні японського та українського казкового епосу.

Відтак, при компаративному дослідженні японської та української казкової традиції для загальної класифікації субжанрової парадигми японської казки видається доцільним виокремлювати такі типологічні групи текстів: казка про тварин; чарівна казка; соціально-побутова казка; казка легендарного типу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Асадчих-О.В.* Народний епос «країни сходу сонця»: Навч. посіб. / Асадчих-О.В., Дзюб-І.П., Катаока-Х. – К.: Видавничий дім «Дмитра Бураго», 2012. – 184 с.
2. *Волков Р. М.* Сказка: Разыскания по сюжетосложению народной сказки. – Одесса: Гос. изд-во Украины, 1924. – Т. 1. – 238 с.
3. *Гарасим Я.* Категорiальна опозицiя «унiверсальне/нацiональне» в етноестетичних вимiрах / Ярослав Гарасим // Вiсник Львiвського унiверситету. Серiя: Журналістика. – Львiв, 2007. – Вип. 31. – С. 131–139
4. *Гнатюк В.* «Українські народні байки (звіриний епос)». Том I, II // Етнографічний збірник, т. XXXVII-XXXVIII, Львів, 1916. – 559 с. Окрема відбитка – Львів, 1918, 280 с., з малюнками.
5. *Грушевський М.С.* Історія української літератури: В 6 т. 9 кн. Т. I. / Упоряд. В.В. Яременко; Авт. передм. П.П.Кононенко; Приміт. Л.Ф. Дунаєвської. – К.: Либідь, 1993. – 392 с.
6. *Давидюк Віктор.* Первісна міфологія українського фольклору. – Вид. 2, доп. й переробл. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2005. – 310 с.
7. *Драгоманов М.* Народня белетристика / Михайло Драгоманов // Розвідки М. Драгоманова про українську народну словесність і письменство / зладив М. Павлик. – Львів : Накладом Наукового тов-ва ім. Т. Шевченка, 1906. – Т. 3. – С. 338–353
8. *Дунаєвська Л.Ф.* Українська народна проза (легенда, казка): еволюція епічних традицій. – Вид. 2-е, стереотипне. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 304 с.
9. *Івановська О. П.* Звичасво-правові інклюдії у жанрах казки та легенди / О. П. Івановська // Літературознавчі студії. – К., 2003. – № 5. – С. 297-308
10. *Костомаров Н.И.* «Записки о Южной Руси», издал П. Кулиш. Том II-ой. 1857 // Етнографічні писання М.І. Костомарова. – К., 1930. – С. 264-281
11. *Кулиш П.* Записки о Южной Руси. В двух томах. Составление и издание Пантелеймона Кулиша.– К.: Днипро (Репринтное издание 1856-1857 гг.). – Т.1. – 324 с.; Т.2 – 356 с.
12. Легенды и сказки Древней Японии (Серия «Bibliotheca mythologica») / Пер. с яп. *В. Марковой.* – **Екатеринбург: У-Фактория, 2005. – 512 с.**
13. *Потебня А. А.* О мифическом значении некоторых обрядов и поверий. / А. А. Потебня – М.: «Наука», 1965. – 310 с.
14. *Рудченко И.* Предисловие // Народные южнорусские сказки. Выпуск 1. Издал И. Рудченко. Киев, 1869. С. V-XI.
15. Садзанами Сандзин. Нихон мукаси банаси: Сказания древней Японии / Пер. с яп. с прим. и вст. Статьей *В. М. Мендрина.* – М.; СПб., 2000 – 256 с.
16. *Франко І.* Передмова до «Галицьких народних казок» // Вибрані статті про народну творчість. – К.: «Наукова думка», 1955. – С.183-184
17. *Фрззер Дж.Дж.* Золотая ветвь: Исследование магии и религии. – М. – 1984. – 703 с.
18. *Чубинский П.П.* Общее предисловие к материалам и исследованиям, собранным П.П. Чубинским// Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-русский край... Материалы и исследования, собранные д.чл. П.П.Чубинским. – СПб., 1872. – Т.1. – С.XI.
19. Японские народные сказки / Сост. и пер. с яп. *В.Н. Марковой;* Предисл. и примеч. *В.Н. Марковой и А.Р. Садовой.* – М.: Наука. Главная редакция восточной литературы, 1991. – 394 с.
20. Японська література: Хрестоматія. Том I (VII-XIII ст.) / Упорядники: *Бондаренко І.П., Осада Ю.В.* – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 562 с.

21. *Mori, Kōichi* (1980), «*Yanagita Kunio: An Interpretive Study*», *Japanese Journal of Religious Studies* 7/2–3: pp. 83–115. Retrieved March 30, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nirc.nanzan-u.ac.jp/nfile/2210> – Дата звернення 30.03. 2017.
22. 古事記 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sacred-texts.com/shi/kj/index.htm> – Дата звернення 30.03. 2017.
23. 日本昔話集成 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kotobank.jp/word/%E3%80%8A%E6%97%A5%E6%9C%AC%E6%98%94%E8%A9%B1%E9%9B%86%E6%88%90%E3%80%8B>. – Дата звернення 30.03. 2017.
24. 日本書紀 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ceres.dti.ne.jp/~alex-x/wakan/menu-w.html#TOP> – Дата звернення 30.03. 2017.
25. 竹取物語 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.afc.ryukoku.ac.jp/kicho/html/v_menu/9901.html – Дата звернення 30.03. 2017.

Стаття надійшла до редакції 27.03.17 р.

N. Naumovska, PhD Student,
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE PARADIGM OF JAPANESE FAIRYTALE'S SUBGENRES

The article is devoted to the study of the nature of the genre of Japanese fairytale epos, including the issue of its internally genre distinction. The main classification of approaches to learning the paradigm of subgenre of Japanese fairy prose in studies of Japanese experts of fairytales and domestic Orientalists in diachrony and synchrony, is deduced.

Key words: *folklore, epos, fairytale, classification, genre, subgenre.*

N. Наумовская, аспирантка,
Киевский национальный университет
имени Тараса Шевченко, Киев

СУБЖАНРОВАЯ ПАРАДИГМА ЯПОНСКОГО СКАЗОЧНОГО ЭПОСА

Статья посвящена вопросу исследования жанровой природы японского сказочного эпоса, в частности проблеме его внутрижанрового разграничения. Прослежены основные классификационные подходы к изучению субжанровой парадигмы японской сказочной прозы в студиях японских исследователей сказки и отечественных ориенталистов в диахронии и синхронии.

Ключевые слова: *фольклор, эпос, народная сказка, классификация, жанр, субжанр.*